

SEDEROVÁ SLAVNOST

KŘEŠŤANSKÁ PESACHOVÁ HAGADA

Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství,
moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení.

PROČ SLAVÍME SEDER?

Vítejte srdečně na sederové slavnosti.

Podle Božího příkazu, aby oslavili, připomenuli si a zpřítomnili vysvobození z otroctví v Egyptě, slaví Židé každoročně svátky Pesach. První den svátků, 14. dne měsíce nisanu, se koná slavnostní sederová večeře.

Slovo „seder“ znamená řád, rozvrh. Sederová slavnost má pevně dané součásti a průběh. Je popsán v knihách nazvaných hagada šel pesach, česky: vyprávění o pesachu. Podle hagady budeme postupovat i my.

Vírou v Krista, Božího Beránka, jsme se díky jeho oběti stali součástí Božího vyvoleného lidu. Příběh o vysvobození z egyptského otroctví je proto i naším příběhem a díky sederu do něj můžeme vstoupit i my.

Sederová slavnost pro nás má zvláštní význam také proto, že ji se svými učedníky slavil i Ježíš. Při sederové večeři, posledním stolování s učedníky večer před svou smrtí, jim Ježíš přikázal slavit hod chleba a vína, svatou večeři Páně. Slavil s učedníky hod beránka a následující den sám zemřel jako Boží Beránek, obětovaný na kříži, aby nás vysvobodil z otroctví hříchu.

Seder obsahuje mnoho symbolických prvků, které ukazují k Ježíši Kristu, jeho životu, dílu i smrti. Pomáhá nám lépe porozumět smyslu a tajemství oběti velikonocního Beránka Ježíše, i tajemství a hloubce večeře Páně. I to si dnes budeme připomínat.

Při sederu se o vysvobození z Egypta nejenom vypráví. Ke slavnosti patří i jídlo, které tiší hlad a má také symbolický význam, přípitky a různé symbolické úkony. To vše připomíná, že Boží spása se týká celého člověka – jeho slov i činů, rozumu i smyslů, pocitů i třeba chutí, jeho těla i duše.

SEDEROVÝ TALÍŘ

Všechno, co je sederovém talíři, má zvláštní symbolický význam.

Maces (maca) je nekvašený chleba, připravený z dobré pšeničné mouky, vody a oleje. Nekvašený proto, že Izraelité utíkající z Egypta neměli čas nechat ho vykynout.

Pečená **jehněčí kost** (zro'a) je připomínkou prvního velikonočního beránka, jehož krví natřeli Izraelité veřeje svých dveří, je také připomínkou obětí v chrámu.

Hořké byliny (maror) symbolizují hořkost a bolest otroctví. Obvykle se používá křen.

Zelená zelenina (karpas), yzopové větvičky, které Izraelité použili k natření zárubní dveří krví velikonočního beránka, nebo petržel či salát.

Charoset (charoset), sladká **hnědá kaše** z jablek, oříšků, skořice a vína připomíná hlínu, ze které Izraelci museli vyrábět pro faraóna cihly.

Vařené **vajíčko** (bejca) symbolizuje chrám a sváteční oběti v chrámu a je také symbolem života.

Slaná voda (me melach) symbolizuje slzy prvního velikonočního beránka, slzy prolité izraelskými otroky a křest Izraele v Rudém moři.

Během slavnosti si **čtyřikrát připijeme**, dvakrát před jídlem a dvakrát jídle.

Pije se víno (jajin), symbolizující radost a štěstí.

Každý ze **čtyř pohárů** symbolizuje jednu součást vysvobození, jak o něm mluví kniha Exodus: „Vyvedu vás z egyptské roboty, vysvobodím vás z vašeho otroctví, vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy, vezmu vás za lid a budu vám Bohem“ (Exodus 6,6-7). První přípitek = pohár posvěcení, druhý přípitek = pohár soudu, třetí přípitek = pohár vykoupení, čtvrtý přípitek = pohár chvály a žehnání.

Tradiční seder má čtrnáct součástí:

- 1) kadeš – posvěcení večera, první přípitek
- 2) urchac – mytí rukou
- 3) karpas – jedení zeleniny
- 4) jachac – rozlomení macesu
- 5) magid – vyprávění příběhu o exodu, druhý přípitek
- 6) rachca – druhé mytí rukou
- 7) moci-maca – požehnání a jedení macesu
- 8) maror – jedení hořkých bylin
- 9) korech – jedení charosetu
- 10) šulchan orech – slavnostní večere
- 11) cafun – jedení afikomanu
- 12) barech – požehnání po jídle, třetí přípitek
- 13) halel – chvalozpěv, čtvrtý přípitek
- 14) nirca – zakončení sederu

BDIKAT CHAMEC – HLEDÁNÍ KVASU

Slavení Paschy předchází důkladná příprava a úklid. Uklízí se a dům se vedle špíny a nepořádku čistí také od všeho, co obsahuje kvas, chamec. V předvečer Paschy se hledají v domě se zapálenou svíčkou a brkem poslední zbytky kvasu. Příští den ráno se všechen zbylý kvas spálí.

Hledání kvasu se uzavírá modlitbou: *Jakýkoli kvas, který ještě může být v domě, který mám nebo jsem neviděl, který mám nebo jsem neodstranil, ať je jako by neexistoval a ať je jako prach země.*

Během svátků se nejí a nepije nic, co obsahuje kvas, peče se zvláštní nekvašený chleba, macesy.

Kvas je v Bibli často symbolem hříchu, zla a sklonu ke zlému. Odstranění kvasu je proto znamením očištění a posvěcení života, touhy po životě, který se líbí Bohu. Důležitější, než chamec v potravinách, je odstranit kvas, všechno zlé a hříšné, z vlastního nitra.

HADLAKAT NEROT – ZAPÁLENÍ SVÍCÍ

Před slovem požehnání a prvním slavnostním přípitkem se zapalují sváteční svíce.

Podle rabínské tradice byl Izrael zachráněn z Egypta proto, že ženy oné generace byly shledány spravedlivější než muži. Proto jsou to ženy, kdo zapaluje sváteční svíce o Pesachu (stejně jako v jiné svátky i o šabat).

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nás posvětil svými příkázáními a přikázal nám zapalovat sváteční svíce.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nám dal svá příkázání a posvětil nás skrze Ježíše našeho Mesiáše, světlo světa.

Zapalujeme toto pesachové světlo na památku našeho vysvobození z otroctví.

KADEŠ – POSVĚCENÍ VEČERA

Prvním přípitkem a slovem požehnání posvětíme tento sederový večer. Oddělíme ho od ostatních večerů jako zvláštní.

Slovo posvěcený, svatý znamená v Bibli být jiný, zvláštní, oddělený. A tento večer je jiný než ostatní večery.

Hospodin si vyvolil svůj lid a oddělil ho jako svatý, oddělil ho od Egyptanů, vyvedl z otroctví, aby byl jiný, zvláštní. Oddělil ho od ostatních národů, aby byl nositelem víry a znamením Boží existence, aby byl solí a světlem pro tento svět.

A nás, kteří jsme nebyli jeho lidem, vyvolil skrze Ježíše, Mesiáše ke spáse a posvětil nás svým Duchem. Připojil nás ke svému vyvolenému lidu.

PRVNÍ POHÁR – POHÁR POSVĚCENÍ

První sederový pohár je **pohár posvěcení**, kos kiduš. Připomíná Boží slib: „Vyvedu vás z egyptské roboty.“ Oddělujeme jím tuto noc jako zvláštní a jinou, než ostatní noci. Je to noc našeho vysvobození.

Pijeme po slovu požehnání, naklonění doleva. Proč se nakláníme doleva? O tom později.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, Stvořiteli plodu vinné révy.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nás vyvolil ze všech lidí a shromáždil nás ze všech národů a posvětil jsi nás svými příkázáními.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nám dal život a dal jsi nám dožít se tohoto času.

URCHAC – UMÝVÁNÍ RUKOU

Seder pokračuje umýváním rukou, které je symbolem naší touhy po čistém životě před Bohem. Namáčíme ruce do umyvadla a utíráme si je do ručníku, který přinese služba.

Službu mytí rukou a nohou obvykle dělal sluha nebo otrok. Při poslední večeři to byl sám Ježíš, kdo učedníkům umýval nohy a utíral je plátnem, jímž byl přepásán. Svým učedníkům řekl: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru. Pomoz nám připomínat si příklad tvého Syna, který sloužil, a dej nám takovou lásku k lidem, jakou nám ukázal on. Amen.

KARPAS – ZELENÁ ZELENINA

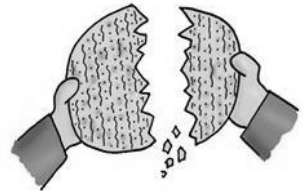
Karpas – zelená zelenina (yzop, petržel, salát) je symbolem jara a života. Roste ze země a připomíná nám, že i člověk – i každý z nás – je vzat ze země. Namáčíme ji do slané vody připomínající slzy prolévané utiskovaným izraelským národem v otroctví v Egyptě. Pro nás křesťany je také symbolem slz, které Ježíš proléval nad svým národem a Jeruzalémem.

Vezměte si kousek karpasu, namočte ho do slané vody, kterou máte v misce na stole. Karpas jíme po slovu požehnání, naklonění doleva.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, Stvořiteli plodů země.

JACHAC – ZLOMENÍ PROSTŘEDNÍHO MACESU

Nekvašený chleba, maces, je zabalený do speciálního ubrousku maco toš (jednota). Tuto jednotu tvoří tři macesy.

Prostřední maces vyjme a rozložíme na dvě části. Menší část vložíme nazpátek, větší, afikoman, zabalíme do plátěného ubrousku – a bude to náš to dezert po jídle.

Rabínský výklad symboliky tří macesů a rozlomení prostředního není jednotný. Pro nás, kdo věříme v Ježíše Krista, je tento trojitý maces obrazem trojjediného Boha, Otce a Syna a Ducha svatého. Lámaný a do plátna uložený maces symbolizuje Božího Syna.

Zabalený afikoman schováme (děti musí zavřít oči).

Nalijeme druhý pohár plný až po okraj, ale zatím nepijeme.

MA NIŠTANA – PROČ JE TATO NOC JINÁ?

Důležité místo mají při sederu děti: mají slyšet svědectví o Bohu a jeho mocných činech, učit se Boha poznávat a vyznávat. Děti se ptají a dospělí jim odpovídají – a tím svědčí o své víře a o tom, komu uvěřili.

Čtyři otázky, které kladou nejmladší děti:

1. Proč je tato noc jiná, než všechny ostatní noci? Proč jíme dnes večer pouze nekvašený chléb, když jindy můžeme jíst jakýkoli chléb?

2. Proč jíme dnes večer hořké byliny, když jindy jíme všechny druhy zeleniny?

3. Proč dnes večer namáčíme zeleninu dvakrát do misky, když jindy ji namáčet nemusíme?

4. Proč se dnes večer při jídle nakláníme, když jindy můžeme při jídle sedět rovně nebo nakloněni?

Čtyři odpovědi:

1. Jíme macesy, protože když faraó řekl našim předkům, že mohou opustit Egypt, odešli odtamtud tak rychle, že neměli čas čekat, až těsto vykvasí a budou moci upéci kvašený chleba, takže ho upekli nekvašený.

2. Při sederu jíme hořké byliny, aby nám připomněly hořkost, jakou naši předci zakoušeli, když byli týráni egyptskými dozorci.

3. O sederu si dvakrát namáčíme jídlo: karpas do slané vody (už víme proč), a maces do hořkých bylin a charosetu (o tom později).

4. Na znamení svobody se nakláníme doleva, když pijeme a jíme. Otroci jedli ve spěchu a ve stoje, královská rodina a boháči večereli vleže na pohovkách, na levém boku. Aby Izraelci ukázali, že jsou svobodní, při jídle také leželi na pohovce na levém boku. Protože tu nemáme pohovky pro všechny, alespoň se nakláníme doleva.

ČTYŘI SYNOVÉ

חכם

Tóra opakuje čtyřikrát příkaz, aby otec vypravoval synovi velikonoční příběh. Rabíni z toho usoudili, že existují čtyři typy dětí: moudré, vzpurné, prosté a stydlivé.

Rozumný a moudrý syn se ptá: „Co jsou ta svědectví, nařízení a práva, která nám přikázal Hospodin?“ – Tomu otec vysvětlí všechna věci paschy až po poslední detail o afikomanu.

רשע

Zlomyslný a vzpurný syn se ptá: „Co pro vás (jako by se to jeho netýkalo) tato slavnost znamená?“ – Tomu má otec jednu vrazit a říci: „To je kvůli tomu, co mi prokázal Hospodin, když jsem vycházel z Egypta.“

אם

Prostomyslný syn se ptá: „Co to znamená?“ – Tomu má otec říci: „Hospodin nás vyvedl z Egypta, z domu otroctví.“

שאינו יודע
לשאל

Stydlivý syn ani neví, jak se zeptat. V jeho případě má otec sám začít rozhovor a probudit jeho zájem o to, co Bůh udělal, dělá a ještě udělá.

Jako Ježíšovi následovníci musíme umět rozlišovat, jak se nás, nejen naše děti, ale i lidé kolem, ptají na spásu, a umět jim správně a přiměřeně odpovídat.

MAGID – VELIKONOČNÍ PŘÍBĚH

Společně si připomeneme příběh o vyvedení z Egypta.

Předčítatel: Hospodin povolal na cestu víry a následování našeho otce Abrahama a dovedl ho do zaslíbené země. Řekl mu: „Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let. Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jměním.“

Všichni: Požehnaný Hospodin, jenž si nás vyvolil za svůj lid.

Předčítatel: Během velikého hladomoru v zemi Kanaán, se Izraelovi synové vydali do Egypta nakoupit jídlo. Tam se setkali se svým bratrem Josefem. Na jeho pozvání se usadili na úrodné nížině v Gošenu. Nebylo jich víc než osmdesát. Ale postupem času jejich počet narůstal, jejich stáda se zvětšovala a stal se z nich mocný lid.

Všichni: V Egyptě nastoupil nový faraó, který o Josefovi nic nevěděl. Viděl, jak se Izrael rozmnožil a obával se, že v době války by se Jákobovi synové mohli připojit k nepřátelům Egypta.

Předčítatel: A tak si Izraelce podmanil a zatížil je tvrdou robotou. Ustanovil nad nimi dráby, aby vyráběli cihly a stavěli pro faraóna města Pitom a Raamses.

Všichni: Navzdory tvrdé otročině jich ale přibývalo a rozmáhali se, jak Bůh zaslíbil.

Předčítatel: To faraóna ještě více popudilo a přikázal zabít malé izraelské chlapce. Když

ho neposlechly porodní báby, protože ctily víc Boha, než faraóna, přikázal faraó, aby každý chlapec, který se Izraelcům narodí, byl vhozen do Nilu a utopen.

Všichni: Tak veliké bylo trápení izraelského lidu.

Předčítatel: Celí sklíčení jsme volali k Bohu našich otců. A Bůh vyslyšel naše volání. Bůh se rozpomenul na svou smlouvu. Poslal vysvoboditele, zachránce, muže jménem Mojžíš. Poslal Mojžíše k faraónovi, aby mu vyřídil Boží příkaz:

Všichni: Propust můj lid.

Předčítatel: Ale faraó Boží příkaz neposlechl. Řekl: „Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izrael? Hospodina neznám a Izrael nepropustím!“ A tak Mojžíš ohlásil Boží soud nad faraónovým domem a faraónovou zemí. Na Egyptany a jejich zemi, na jejich úrodu a na jejich dobytek se přivalily pohromy. Devět egyptských ran.

Všichni: Ale faraónovo srdce se pokaždé zatvrdilo. Nepodřídil se Boží vůli. Nechtěl nechat Jákobův dům odejít.

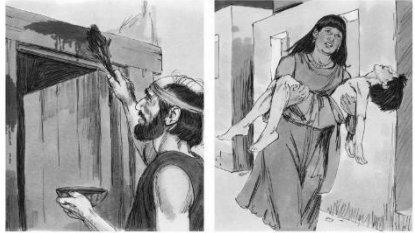

Předčítatel: A tehdy na Egypt přišla desátá rána. Hospodin řekl Mojžíšovými ústy faraónovi: „Všichni prvorození v egyptské zemi zemřou, od prvorozeného syna faraónova, který sedí na jeho trůnu, po prvorozeného syna otrokyně, která mele na mlýnku, i všechno prvorozené z dobytka. Po celé egyptské zemi se bude rozléhat veliký křik, jakého nebylo a už nebude. Všechna egyptská božstva postihnou svými soudy.“

Všichni: Spravedlivý a přímý je Hospodin ve svých soudech.

Předčítatel: Aby ochránil děti Izraele, přikázal Bůh představenému každé židovské rodiny, aby obětoval beránka bez vady, nelámal přitom žádnou z jeho kostí, a krví namazal veřeje dveří domu, nejprve nadpraží nahoře nade dveřmi a pak ostění po obou stranách. Bůh řekl:

Všichni: „Krev na domech, v nichž budete, bude vaším znamením. Když tu krev uvidím, pomínu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi.“

Předčítatel: Beránka měli sníst ten večer opečeného na ohni, s hořkými bylinami a nekvašeným chlebem. Měli ho jíst vstoje, v chvatu, přepásáni na cestu a s holí v ruce. Té noci byl nárek v každé egyptské rodině. Prvorození Egypta zemřeli. Faraó konečně svolil, že lid propustí.

Všichni: V domech označených krví ale nezemřel nikdo.

Předčítatel: Izrael byl ušetřen díky krvi beránka.

Všichni: Krví beránka byl Jákob zachráněn. Díky krvi beránka smrt pomínila jejich domy.

Předčítatel: Bůh pak Izraelce vedl směrem k Rudému moři, ve dne jako oblakový sloup, v noci jako ohnivý sloup. Faraónovo srdce se ale znovu zatvrdilo a začal Izraelce pronásledovat se svými válečnými vozy. Izraelci se báli a úpěli k Hospodinu. Mojžíš lidu řekl:

Všichni: „Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet.“

Předčítatel: Hospodin přikázal Mojžíšovi, aby pozdvihl ruku s holí nad moře, a to

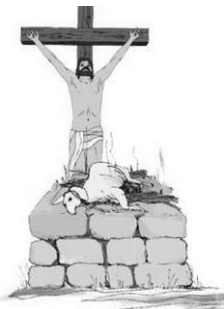
se rozdělilo. Izraelci prošli prostředkem moře po suchu. Egyptané je pronásledovali s celým vojskem. Mojžíš opět vztáhl svou ruku nad moře a to se vrátilo a zalilo vozy i jízdu celého faraónova vojska. Hospodin zachránil Izrael z moci Egyptanů.

Všichni: Hospodin je má záštita a píseň, stal se mou spásou.

Předčítatel: Bůh řekl, že se na památku vysvobození má v Izraeli každoročně po všechny generace slavit hod beránka, aby si

Izraelci připomínali, že kdysi byli otroky a nyní jsou svobodní. I my jsme byli připojeni k lidu Izraele skrze novou smlouvu. Jsme naroubováni na kmen Izraele, a proto je tento příběh i naším příběhem.

Všichni: Slavíme Hospodinovu slavnost. Hospodin je naše spása.

Předčítatel: Pascha, Velikonoce, noc, kdy smrt pominula domy Izraele, protože byly označeny krví velikonočního beránka, byl mocný čin záchrany. A překrásný obraz spásy, kterou měl přinést velikonoční Beránek Ježíš.

Všichni: Jako byla krev prvního velikonočního beránka ve víře natřena na veřeje dveří domů, stejně tak musí být krev Mesiáše Ježíše ve víře natřena na veřeje našich srdcí.

Předčítatel: Dnes večer oslavujeme Boha nejenom za to, že anděl smrti pominul domy našich otců v Egyptě, ale také za to, že my všichni, ať Židé nebo nežidé, můžeme být zachráněni z ještě horšího otroctví, z otroctví hříchu a smrti, skrze víru v Mesiáše Izraele, v Mesiáše – Krista – Ježíše.

Všichni: Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Haleluja. Amen.

DESET EGYPTSKÝCH RAN – ESER MAKOT

Radujeme se ze svého vysvobození z otroctví. Naše radost ale není a nemůže být zcela plná, protože naše záchrana vyžadovala utrpení Egyptanů.

Proto druhý pohár nalijeme plný až po okraj, což je symbol radosti, ale na znamení smutku nad bolestí Egyptanů z něho odebereme několik kapek.

Vyjmenujeme deset egyptských ran, u každé rány namočíme prst do svého poháru a odkápneme kapku na talířek.

Krev, záby, komáři, mouchy, dobytčí mor, vředy, krupobíť, kobylky, tma, smrt prvorozených.

Jednu kapku odebereme z poháru na znamení smutku nad všemi v naší rodině a mezi našimi přáteli, kdo nepřijali spásu v Kristu, a dál žijí v otroctví hříchu a smrti.

DAJEJNU – BYLO BY TO DOST

Dajejnu je píseň díků a vděčnosti za všechny dary, které nám Bůh dává. Dostáváme jich víc, než dost. Dajejnu = stačilo by, bylo by to dost.

1. Ílú ílú hocíanú hocíanú mimicrájim veló asá bahém šfatím dajejnu.

R: Daj dajejnu, daj dajejnu, daj dajejnu,
dajejnu, dajejnu, dajejnu.
Daj dajejnu, daj dajejnu,
daj dajejnu, dajejnu, dajejnu.

2. Kdyby nás vzal pryč z Egypta, nerozevřel pro nás moře, vzal nás pryč z Egypta, stačí – dajejnu.
3. Kdyby nám rozevřel moře, ale nenakrmil v poušti, rozevřel nám moře, stačí...
4. Kdyby nás nakrmil manou, nedovedl nás na Sinaj, nakrmil nás manou, stačí...
5. Kdyby nás dovedl na Sinaj, ale ne do Izraele, dovedl nás na Sinaj, stačí...
6. Kdyby vzal do Izraele, ale nedal nám proroky, vzal do Izraele, stačí...
7. Kdyby nám poslal proroky, ale nepostavil nám chrám, poslal nám proroky, ...
8. Kdyby nám postavil náš chrám, neslíbil nám Mesiáše, postavil nám náš chrám, ...
9. Kdyby Mesiáš byl s námi, nezemřel pro naše hříchy, Mesiáš byl s námi, ...
10. Kdyby to vše Pán udělal, a nic víc už nám nepřidal, co můžeme říct, než stačí...

MICVOT – TŘI PESACHOVÉ POVINNOSTI

Součástí pesachové hagady jsou tři pesachové povinnosti, micvot.

Patří k nim výklad o pesachové oběti (beránkovi), nekvašeném chlebu a hořkých bylinách.

Něco jsme si už pověděli, něco ještě uslyšíme a naplníme tak pesachové micvot.

HALEL – CHVALOZPĚV (I)

Halel, chvalozpěv, je vyjádřením díky a radosti nad vysvobozením z otroctví. První část halelu (žalm 113-114) se zpívá či recituje před druhým pohárem.

Žalm 113

Haleluja. Chvalte, Hospodinovi služebníci, chvalte jméno Hospodina! Jméno Hospodinovo buď požehnáno nyní i navěky. Od východu slunce až na západ chváleno buď jméno Hospodina. Hospodin je vyvýšen nad všemi národy, nad nebesa strmí jeho sláva. Kdo je jako Hospodin, náš Bůh, jenž tak vysoko trůní? Sestupuje níže, aby viděl na nebesa a na zemi. Nuzného pozvedá z prachu, z kalu vytahuje ubožáka a pak ho posadí vedle knížat, vedle knížat svého lidu. Neplodnou usazuje v domě jako šťastnou matku synů. Haleluja.

Žalm 114

Když vyšel Izrael z Egypta, Jákobův dům z lidu temné řeči, stal se Juda Boží svatyní, Izrael Božím vladařstvím. Moře to vidělo a dalo se na útěk, Jordán se na zpět obrátil, hory poskakovaly jako berani a pahorky jako jehňata. Moře, co je ti, že utíkáš, Jordáne, že se zpět obracíš? Hory, proč poskakujete jako berani, a vy, pahorky, jako jehňata? Chvěj se, země, před Pánem, před Bohem Jákobovým! On proměňuje skálu v jezero, křemen v prameny vod.

DRUHÝ POHÁR – POHÁR SOUDU

Druhý přípitek sederu je pohár soudu, kós šáfat. Připomíná Boží slib: „Vysvobodím vás z vašeho otroctví.“ Pijeme ho po slovu požehnání, naklonění doleva.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, Stvořiteli plodu vinné révy.

Druhý pohár pil při poslední večeři i Ježíš. Tento kalich soudu má na mysli, když se v Getsemane modlí: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“ (...) „Otče můj, není-li možné, aby mne tento kalich minul, a musím-li jej pít, staň se tvá vůle.“

Ježíš vypil kalich soudu až do dna: „Toho, který nepoznal hřích, Ježíše, kvůli nám Bůh ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.“

RACHCA – DRUHÉ MYTÍ RUKOU

Druhé mytí rukou, rachca, než budeme jíst ze sederového talíře, tentokrát se slovem požehnání.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nás posvětil svými příkázáními a přikázal jsi nám umývat si ruce.

MOCI MACA – POŽEHNÁNÍ A JEDENÍ MACESU

Maces, nekvašený chleba, připomíná, že když Izrael utíkal z Egypta, nemělo těsto čas vykynout.

Ulomte si kousek macesu. Jíme společně po slovu požehnání, naklonění doleva.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž dáváš chléb ze země.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nás posvětil v Ježíši, našem Mesiáši, a přikázal jsi nám jíst nekvašený chleba.

MAROR – HOŘKÉ BYLINY

Hořké byliny připomínají hořkost života v otroctví a hořkost hříchu. Nám, kdo věříme v Ježíše, připomínají také hořkost jeho utrpení a smrti.

Na kousek macesu dejte trochu maroru. Jíme společně po slovu požehnání. Nenakláníme se doleva!

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nás posvětil v Ježíši, našem Mesiáši, a přikázal jsi nám jíst hořké byliny.

KORECH – MACES, BYLINY A CHAROSET

Třetí macesové sousto jíme s hořkými bylinami a charošetem, symbolem hlíny, ze které Izraelci vyráběli v otroctví cihly na stavbu egyptských měst. Tato sladká směs je pro nás ale také symbolem toho, jak sladkost Ježíšova vykoupení přemáhá hořkost hříchu.

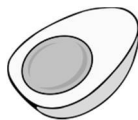
Na kousek macesu dejte trochu maroru a charosetu. Toto sousto, které se v době chrámu jedlo navíc s masem beránka, bývá označováno jako namáčené sousto. Při sederu ho můžeme někomu darovat na znamení úcty či lásky. Ježíš při poslední večeři daroval toto sousto Jidášovi.

ŠULCHAN ORECH – SLAVNOSTNÍ JÍDLO

Následuje slavnostní tabule – šulchan orech. Dobrým zvykem těch, kdo věří v Boha, je poděkovat mu před jídlem – a my to také uděláme.

Hospodine, oči všech s nadějí vzhlížejí k tobě a ty jim v pravý čas dáváš pokrm, otvíráš svou ruku a ve své přízni sytíš všechno, co žije. Hospodin je spravedlivý ve všech svých cestách, milosrdný ve všech svých skutcích. Hospodin je blízko všem, kteří volají k němu, všem, kdo ho volají opravdově.

Jídlo začínáme vajíčkem namočeným ve slané vodě. Připomíná chrám a oběti. Rozbití skořápky symbolizuje zničení chrámu a jeho namočení do slané vody slzy smutku nad zkázou chrámu. Vajíčko je ale zároveň i symbolem naděje, nového života a obnovení Siónu. Pro ty, kdo věří v Ježíše, je vajíčko symbolem nového života ve svobodě s Kristem. Prochází se k ní vodou křtu, proto vajíčko namáčíme. Izraelci prošli při cestě záchrany Rudým mořem, my křesťané procházíme k záchraně vodou křtu.

Kost na sederovém stole symbolizuje beránka, opečeného nad ohněm, kterého Izraelci jedli večer před odchodem z Egypta a je symbolem všech beránků, obětovaných v chrámu.

Pro křesťany je tato kost také obrazem a připomínkou velikonočního Beránka Ježíše, který se z lásky k nám obětoval, dal svůj život jako oběť za naše hříchy.

Dobrou chuť.

Po jídle uklidíme ze stolu použité nádobí a zbytky jídla, na stole necháme skleničky a víno na dva přípitky po jídle.

CAFUN – JEDENÍ AFIKOMANU

Poslední součástí slavnostní tabule je afikoman (to, co přijde potom, zákusek) odlomený a schovaný kus prostředního macesu. Děti schovaný afikoman hledají, kdo ho najde, dostane zvláštní odměnu. Během doby, kdy děti hledají afikoman, naplníme sklenice k přípitku.

Ježíš použil tuto závěrečnou část sederu, aby ustanovil Večeři Páně, hod Beránka, připomínající už ne vysvobození z otroctví v Egyptě, ale vykoupení z otroctví hříchu, už ne beránka zabitého v Egyptě, ale Beránka obětovaného na kříži na Golgotě. Afikoman byl zlomen, zabalen do plátna, schován a zase nalezen. Ježíš byl ukřižován, zabalen do plátna a pohřben, a byl vzkříšen.

Po jídle vzal Ježíš afikoman, vzdal díky, lámal a dával učedníkům se slovy: „Toto je mé tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.“

Afikoman rozlomíme na kousky, každý dostane kus. Jíme ho společně po slovu požehnání.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš a Králi vesmíru, jenž dáváš chléb ze země. Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, jenž jsi nás posvětil v Ježíši, našem Mesiáši, a přikázal jsi nám jíst nekvašený chleba.

Afikoman je to poslední, co se o sederu jí. Je to desert, zákusek po jídle. Jeho chuť má v našich ústech zůstat co nejdéle, aby nám připomínala naši svobodu od hříchu danou v Ježíši.

BARECH – PODĚKOVÁNÍ PO JÍDLE

Dobrým zvykem těch, kdo věří v Boha, je poděkovat nejen před jídlem – ale také po jídle. Vzdejme díky Bohu.

Bud' požehnáno jméno Hospodinovo nyní i na věky.

Bud' požehnan náš Bůh, jehož jídlo jsme jedli a z jehož dobroty žijeme.

Bud' požehnan on i jeho jméno.

TŘETÍ POHÁR – POHÁR VYKOUPENÍ

Třetí přípitek, pohár vykoupení, kós gúlá, připomíná Boží zaslíbení: „Vykoupím vás vztáženou paží a velkými soudy.“ Izraeli připomíná vykoupení z otroctví a pohromy smrti díky krvi prvního velikonočního beránka. Nám navíc zpřítomňuje krev velikonočního Beránka Ježíše prolitou za naše hříchy.

Když rozdál učedníkům afikoman, vzal Ježíš kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá; to číňte, kdykoli budete pít, na mou památku.“

Kalich pijeme po slovu požehnání, naklonění doleva.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, Stvořiteli plodu vinné révy.

Jíme afikoman a pijeme z poháru vykoupení. Připomínáme si Beránka, Mesiáše, který byl zaslíben, který přišel a zemřel za nás, a který byl vzkříšen, žije jako Pán, a znovu přijde v slávě jako Král.

POHÁR PROROKA ELIJÁŠE

Na sederovém stole je jeden zvláštní pohár, pohár proroka Elijáše. Naplní se, ale nepije se z něho. Připomíná Boží zaslíbení, že před příchodem Mesiáše pošle proroka Elijáše, aby mu připravil cestu.

Při tradičním sederu se otevírají dveře a lidé vstanou na znamení, že jsou připraveni na příchod proroka, který bude předchůdcem Mesiáše.

Křesťané vědí, že Mesiáš již přišel: v Ježíši Kristu. Ježíš řekl, že zaslíbeným Elijášem byl Jan Křtitel. Otevíráme dveře a povstáváme na znamení, že čekáme a vyhlížíme druhý příchod Ježíše Krista, našeho Mesiáše, ve slávě a moci.

Otevřeme dveře a postavíme se.

HALEL – CHVALOZPĚV (II)

Halel, chvalozpěv, je vyjádřením díky a radosti nad vysvobozením z otroctví. Druhá část halelu (žalmy 115-118 a 136, i další písně chvály) se zpívá či recituje před čtvrtým pohárem.

Žalm 117

Chvalte Hospodina, všechny národy,
všichni lidé, chvalte ho zpěvem,
 neboť se nad námi mohutně klene jeho milosrdenství.
Hospodinova věrnost je věčná! Haleluja.

Žalm 136

Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Chválu vzdejte Bohu bohů, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Chválu vzdejte Pánu pánů, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Jedině on koná velké divy, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Nebesa učinil důmyslně, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Zemi na vodách překlenul oblohou, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Učinil veliká světla, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Slunce, aby vládlo ve dne, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Měsíc a hvězdy, aby vládly v noci, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Ranil Egypt v jeho prvorozených, **jeho milosrdenství je věčné.**
 A vyvedl Izraele z jeho středu, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Pevnou rukou a vztaženou paží, **jeho milosrdenství je věčné.**
 On rozdělil Rákosové moře ve dvě, **jeho milosrdenství je věčné.**
 A převedl Izraele jeho středem, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Faraóna s vojskem smetl do Rákosového moře, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Svůj lid vodil pouští, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Pobil velké krále, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Zahubil vznešené krále, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Krále Emorejců Síchona, **jeho milosrdenství je věčné.**
 A bášanského krále Óga, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Jejich země předal do dědictví, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Do dědictví Izraele, svého služebníka, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Když jsme byli poníženi, rozpomněl se na nás, **jeho milosrdenství je věčné.**
 A vyrval nás našim protivníkům, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Veškerému tvorstvu dává pokrm, **jeho milosrdenství je věčné.**
 Chválu vzdejte Bohu nebes, **jeho milosrdenství je věčné.**

Žalm 118

Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, **jeho milosrdenství je věčné!**

Ať vyzná Izrael: **Jeho milosrdenství je věčné!**

Ať vyzná Áronův dům: **Jeho milosrdenství je věčné!**

Ať vyznají ti, kteří se bojí Hospodina: **Jeho milosrdenství je věčné!**

V soužení jsem volal Hospodina, **Hospodin mi odpověděl, daroval mi volnost.**

Hospodin je při mně, nebojím se. **Co by mi mohl udělat člověk?**

Hospodin je při mně, mezi mými pomocníky, **spatřím pád těch, kdo mě nenávidí.**

Lépe utíkat se k Hospodinu, **než doufat v člověka.**

Lépe utíkat se k Hospodinu, **než doufat v knížata.**

Všechny pronárody mě obklíčily; **odrazil jsem je v Hospodinově jménu.**

Oblehly mě, ano, obklíčily; **odrazil jsem je v Hospodinově jménu.**

Oblehly mě jako vosy; zhasly jak planoucí trní, **odrazil jsem je v Hospodinově jménu.**

Uděil jsi na mě tvrdě, abych padl. **Hospodin je moje pomoc,**

Hospodin je síla má i moje píseň; **stal se mou spásou.**

Ze stanů spravedlivých zní plesání nad spásou. **Hospodinova pravice koná mocné činy!**

Hospodinova pravice se vyvýšila, **Hospodinova pravice koná mocné činy!**

Nezemřu, budu žít, **budu vypravovat o Hospodinových činech.**

Hospodin mě přísně trestal, **ale nevydal mě smrti.**

Brány spravedlnosti mi otevřete, **vejdu jimi vzdávat chválu Hospodinu.**

Toto je Hospodinova brána, **skrze ni vcházejí spravedliví.**

Tobě vzdávám chválu, žes mi odpověděl; **stal ses mou spásou.**

Kámen, jež zavrhli stavitelé, **stal se kamenem úhelným.**

Stalo se tak skrze Hospodina, **tento div se udál před našimi zraky.**

Toto je den, který učinil Hospodin, **jásejme a radujme se z něho.**

Prosím, Hospodine, pomoz! **Prosím, Hospodine, dopřej zdaru!**

Požehnaný, jenž přichází v Hospodinově jménu. **Žehnáme vám z Hospodinova domu.**

Hospodin je Bůh, **dává nám světlo.**

Slavte svátek ratolestí, **k rohům oltáře se ubírejte.**

Ty jsi můj Bůh, tobě vzdávám chválu, **vyvyšuji tě, můj Bože.**

Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý,

jeho milosrdenství je věčné!

ČTVRTÝ POHÁR – POHÁR CHVÁLY

Poslední přípitek je pohár chvály a žehnání, kós b^eráchá. Připomíná čtvrtý Boží slib: „Vezmu vás za lid a budu vám Bohem.“ Odkazuje k Božím království, které přijde na konci tohoto věku. Chválíme jím také Boha za to, že Židé i nežidé se mohou stát jeho milovanými dětmi skrze Ježíše Krista.

Kalich pijeme po slovu požehnání, naklonění doleva.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi vesmíru, Stvořiteli plodu vinné révy.

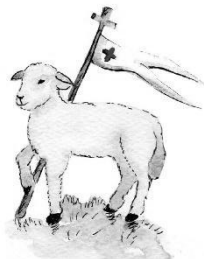
Po chvalo zpěvu (halel) se Ježíš s učedníky vydal na Olivovou horu. V Getseman-ské zahradě se Ježíš modlil a zápasil o sílu k cestě kříže. Té noci byl zatčen a odsouzen synedriem. Ráno byl předveden před Pontského Piláta, obžalován z velezrady, zbičován a nakonec Pilátem odsouzen k smrti ukřižováním. Vojáci se mu posmívali, plivali na něho a bili ho. Na hlavu mu dali korunu z trní. Naložili na něho kříž a vedli ho za město, na popraviště jménem Golgata – lebka. Tam ho svlékli z šatů. Přibili ho na kříž. Ruce i nohy mu probili hřeby. Nad hlavu mu dali nápis o jeho provinění: Toto je Ježíš Nazaretský, král Židů. Lidé kolem kříže se mu posmívali a říkali: „Druhým pomáhal, sám sobě pomoci neumí.“ Ale právě proto, že nepomohl sám sobě, obětoval se, vypil kalich soudu až do dna, pomohl nám.

Z kříže Ježíš pronesl několik vět či slov, evangelisté jich zaznamenali sedm. Pak, ve tři hodiny odpoledne, po několika hodinovém vyčerpávajícím zápase Ježíš na kříži zemřel. Na zemi padla tma, v chrámu se roztrhla opona chránící vstup do velesvatyně. Ježíšovi přátelé sňali jeho mrtvé tělo z kříže a ještě ten den večer je pohřbili. Zdálo se, že je všemu konec, že je konec všech nadějí.

V neděli, podle židovského počítání třetí den, na svátek prvotin, byl hrob prázdný. Ježíš vstal z mrtvých: jako prvotina všech, kteří zemřeli. Byl vzkříšen: jako první, aby mohli následovat další.

Kdo v Krista uvěří a přijme jeho oběť, kdo se nechá obmyt jeho krví prolitou za hřích, projde branou smrti, ale bude vzkříšen k věčnému životu v Božím království.

NIRCA – ZAKONČENÍ SEDERU

Naše dnešní sederová slavnost se chýlí ke konci. Připomínali jsme si mocné a veliké činy našeho Boha: slavné vysvobození Izraele z otroctví v Egyptě, jeho záchranu od smrti díky krvi beránka, vysvobození člověka z otroctví a moci hříchu skrze krev Božího Beránka Ježíše. Je to i naše vysvobození.

Seder končí přáním:

Lšana ha baa birušalajim! Příští rok v Jeruzalémě!

Kéž se všichni sejdeme v nebeském Jeruzalémě!

Ať ti Hospodin žehná a chrání tě,
ať nad tebou Hospodin rozjasní svou tvář a je ti milostivý,
ať k tobě Hospodin obrátí svou tvář a obdaří tě pokojem.

Děkujeme vám všem za účast
na dnešní sederové slavnosti.

Pro účastníky sederové slavnosti připravil Michal Šourek.